

Soạn Văn: Phương pháp thuyết minh

Tìm hiểu các phương pháp thuyết minh

1. Quan sát học tập, tích lũy tri thức để làm bài văn thuyết minh

- a. Các văn bản thuyết minh *Cây dừa Bình Định*, *Tại sao lá cây có màu xanh lục*, *Huế*, *Khởi nghĩa Nông Văn Vân*, *Con giun đất* đã sử dụng những tri thức về tự nhiên (Địa lí, Sinh học,...), tri thức về xã hội (Văn hoá, Lịch sử,...).
- b. Để có các tri thức ấy cần phải quan sát, học tập, tìm tòi, tích lũy kiến thức lâu dài.
- c. Không thể dùng tưởng tượng, suy luận để làm bài văn thuyết minh.

2. Phương pháp thuyết minh

- a. Trong các câu văn ta thường gặp từ “là”. Sau từ “là”, người ta cung cấp những kiến thức về bản chất, đặc trưng của đối tượng. Loại câu văn định nghĩa, giải thích trong văn bản thuyết minh có đặc điểm thường xuất hiện từ “là”, đưa ra được bản chất, đặc trưng đối tượng.
- b. Tác dụng của phương pháp liệt kê: Trình bày tri thức theo một trật tự nhất định.
- c. Ví dụ trong đoạn văn là phần trong ngoặc đơn “ở Bỉ, từ năm 1987... 500 đô la”. Đưa ra ví dụ có tác dụng minh họa rõ hơn để người đọc dễ hiểu, tạo tính chính xác, thuyết phục hơn cho lời văn.
- d. Đoạn văn cung cấp những số liệu cụ thể 20%, 3%, 500 năm, một héc-ta, 900kg, 600kg. Việc sử dụng số liệu giúp làm tăng tính thuyết phục của văn bản.
- e. Tác dụng của phương pháp so sánh: Đối chiếu, so sánh để làm nổi bật, cụ thể hóa đối tượng cần thuyết minh.
- g. Bài Huế đã trình bày các đặc điểm của thành phố Huế theo những mặt: Thiên nhiên, kiến trúc, nhà vườn, món ăn, tinh thần quật cường của nhân dân.

Luyện tập

Câu 1 (trang 128 sgk Ngữ Văn 8 Tập 1):

Phạm vi tìm hiểu vấn đề trong bài *Ôn dịch, thuốc lá*:

- Tác hại thuốc lá với sức khỏe (người hút và những người xung quanh).
- Tác hại thuốc lá với hành vi văn hóa.

- Việc chống thuốc lá ở các nước phát triển.

Câu 2 (trang 128 sgk Ngữ Văn 8 Tập 1):

Các phương pháp thuyết minh được sử dụng trong *Ôn dịch, thuốc lá*: Phân loại, phân tích; định nghĩa, giải thích; nêu ví dụ; so sánh; dùng số liệu.

Câu 3 (trang 129 sgk Ngữ Văn 8 Tập 1):

Thuyết minh đòi hỏi kiến thức thực tế, chính xác, đa lĩnh vực. Văn bản *Ngã ba Đồng Lộc* sử dụng những phương pháp nêu định nghĩa, giải thích (*Ngã ba Đồng Lộc là giao điểm...*), dùng số liệu (2057 trận bom, sau 18 lần,...)

Câu 4 (trang 129 sgk Ngữ Văn 8 Tập 1):

Cách phân loại của bạn lớp trưởng là hợp lí, chính xác và đầy đủ.